

Dansk Erhvervs Vikaranalyse 2017

▼ FAGCHEF FOR FORRETNINGSSERVICE JAKOB TIETGE OG CHEFKONSULENT MALTHER MUNKØE

Som hjemsted for hovedparten af den danske vikarbranche har Dansk Erhverv analyseret centrale forhold i den danske vikarbranche, og desuden undersøgt vikarernes egne oplevelser og vurderinger af livet som vikar.

Vikarbranchen er en vigtig komponent i økonomien, hvor den blandt andet bidrager med nødvendig fleksibilitet og effektiv jobmatching. Vikarbranchen har oplevet stor fremgang de senere år med to cifrede vækstrater i beskæftigelsen siden 2013. Ifølge en opgørelse fra den europæiske vikarbranche-organisation CIETT udgør vikarbranchen 0,6 pct. af den samlede beskæftigelse i Danmark, mod 1,7 pct. i gennemsnit i resten af Europa¹, hvilket vidner om et stort potentiale for vækst. Udover at generelt bidrage med vækst og velstand, er vikarbureauerne ofte en god vej ind på arbejdsmarkedet for de mange danskere, som i dag står udenfor.

Analysens hovedkonklusioner falder inden for fire hovedområder, og er:

1. *Hvem arbejder i vikarbranchen?*

Yngre personer, mænd og indvandrere er overrepræsenterede i branchen. Personer med videregående uddannelser er underrepræsenterede, mens faglærte er overrepræsenterede

Yngre personer, mænd og indvandrere er overrepræsenterede i vikarbranchen

2. *Indgangen til jobmarkedet*

Over halvdelen af vikarerne ser vikararbejdet som et springbræt til fast arbejde, mens 3 pct. angiver, at de ikke ønsker et fuldtidsjob. 62 procent af vikarerne kommer i job inden for første uge af deres tilknytning til et vikarbureau. Hovedparten af vikariatene er på fuld tid, men der er også mange vikarer som arbejder mindre end 31 timer om ugen, og en del bruger vikararbejdet som et supplement til anden indtægt. Derved giver vikarbranchen personer på arbejdsmarkedet fleksibilitet både i forhold til arbejdstid og indtægt.

3. *A-kasse, overenskomster og pension*

78 procent af vikarerne angiver, at de arbejder efter en overenskomst (og yderligere 18 procent svarer ved ikke, og mange af disse gør det formentlig i realiteten). 77 procent optjener pension, hvilket må vurderes som meget højt, da mange kun er i branchen i kort tid, og derfor ikke nødvendigvis optjener den krævede anciennitet til at opnå ret til pension.

4. *Stor tilfredshed med arbejdet som vikar*

Otte ud af ti vil anbefale vikararbejdet til andre.

Høj tilfredshed med livet som vikar

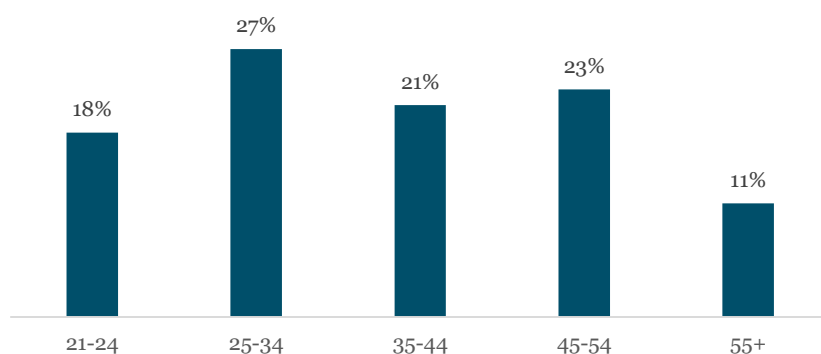
Hvem arbejder i vikarbranchen?

Dansk Erhverv har gennemført en særkørsel via Danmarks Statistik for at afdække, hvem der arbejder i vikarbranchen (jf. metodeappendix på sidste side). Der er altså tale om den faktiske fordeling af samtlige personer, som er beskæftigede i vikarbranchen.

Der er en relativt jævn aldersfordeling i vikarbranchen som vist i figur 1. I forhold til de samlede beskæftigede er unge dog noget overrepræsenterede. Eksempelvis er det godt hver tiende som er i den viste aldersklasse på op til 24 år på det samlede arbejdsmarked mod næsten hver femte i vikarbranchen.

Figur 1

Hvor gammel er du?

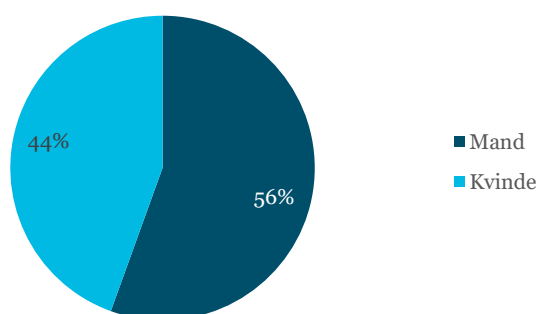

Kilde: Dansk Erhverv pba. Danmarks Statistiks Forskerservice

Der er en mindre overvægt af mænd beskæftiget i vikarbranchen, og de er svagt overrepræsenterede i forhold til de beskæftigede som helhed.

Figur 2

Hvilket køn er du?

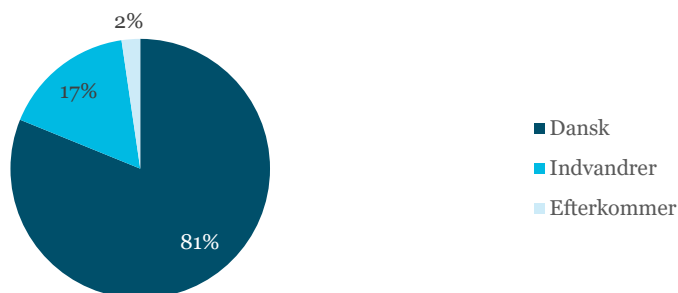

Kilde: Dansk Erhverv pba. Danmarks Statistik Forskerservice

Respondenter med anden etnisk baggrund og deres efterkommere udgør omkring en femtedel af de beskæftigede i vikarbranchen. Det er betydeligt flere end i økonomien som helhed, hvor omkring hver tiende ikke har dansk herkomst.

Figur 3

Har du anden etnisk oprindelse end dansk?

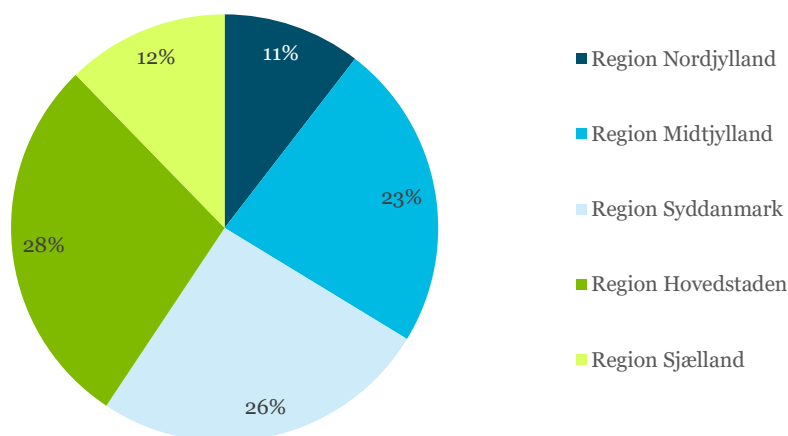
Kilde: Dansk Erhverv pba. Danmarks Statistik

Anm.: Der er spurgt til "etnisk oprindelse". I teksten er dette fortolket som herkomst ud fra Danmarks Statistiks officielle opgørelse, selvom der kan være en tendens til at enkelte personer med dansk herkomst men andre etniske rødder kan have svaret efterkommer. Det drejer sig om så relativt lille en andel, at det næppe ændrer konklusionerne væsentligt

Geografisk set anvendes vikararbejde i alle dele af landet. Den regionale fordeling af alle branchens beskæftigede er vist i figuren nedenfor.

Figur 4

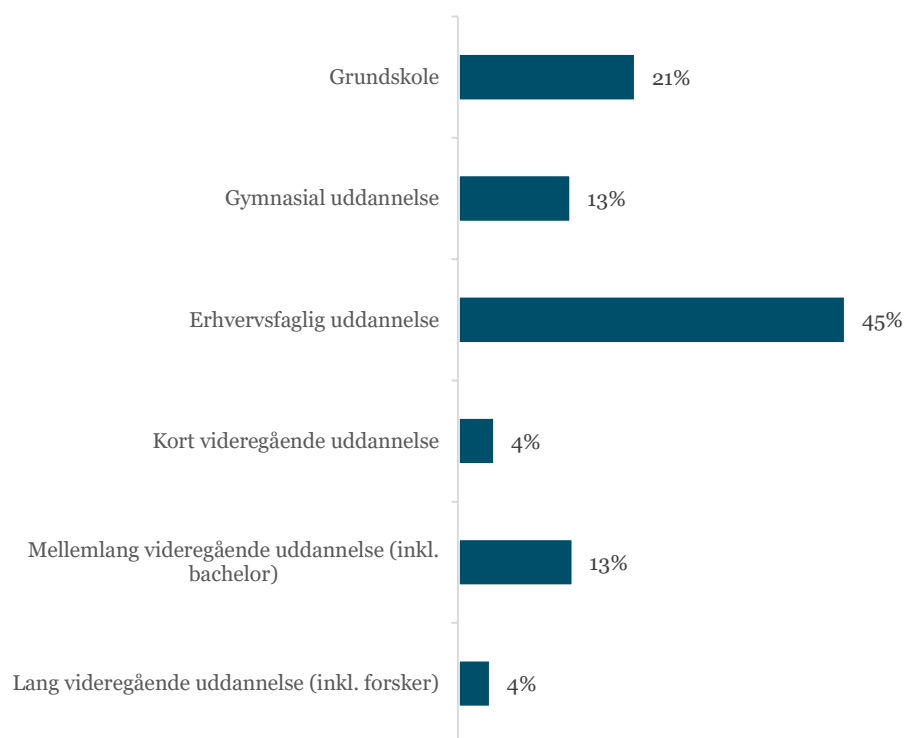
Hvor bor du?

Kilde: Dansk Erhverv pba. Danmarks Statistik

Hver fjerde vikar har grundskolen som højeste uddannelsesniveau, mens 45 pct. har en erhvervsfaglig uddannelse. Blot 4 pct. med en lang videregående uddannelse er beskæftiget i branchen.

Figur 5

Hvad er dit højeste uddannelsesniveau?

Kilde: Dansk Erhverv pba. Danmarks Statistik

Alt i alt er vikarerne som helhed altså kendetegnet ved i højere grad at være ufaglærte eller faglærte, selvom det omvendt er hver femte som har en videregående uddannelse. Holdt op imod økonomien som helhed er personer med erhvervsuddannelser overrepræsenterede og personer med videregående uddannelser underrepræsenterede. Dette hænger givetvis delvist sammen med, at de jobs vikarer især hyres til i mange tilfælde er mindre specialiserede, og delvist at personerne i branchen er yngre end gennemsnittet og nogle måske senere vil tage yderligere uddannelse.

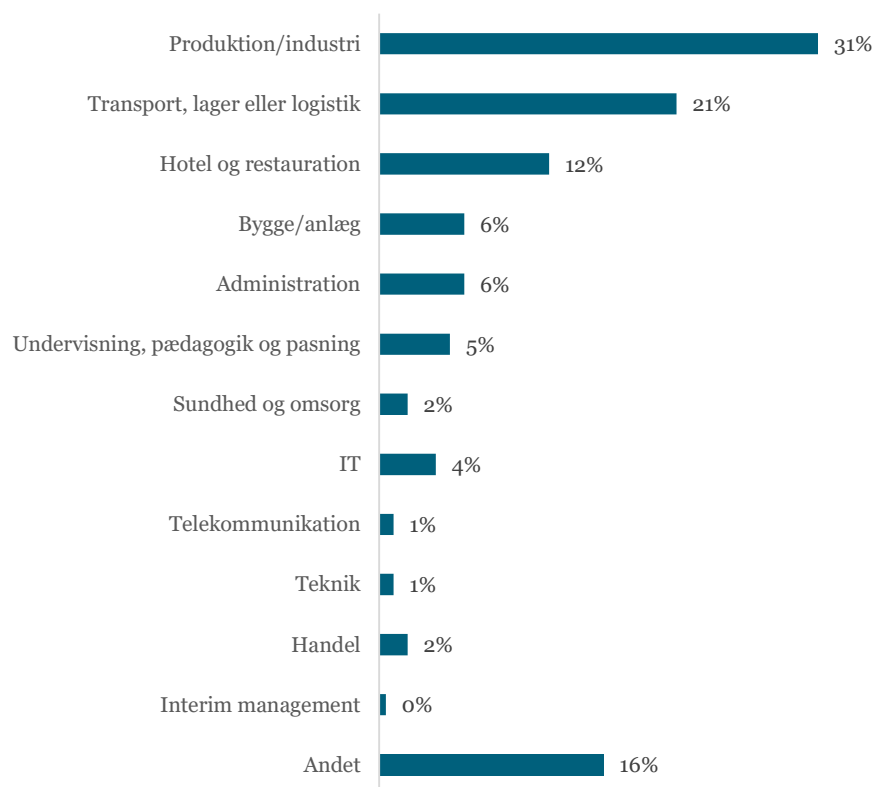
Der er dog en lang række relevante forhold om vikarbranchen og arbejdet som vikar, Danmarks Statistiks registre ikke giver svar på. Derfor har Dansk Erhverv supplerende gennemført en survey for at opsamle yderligere viden om vikarerne. Data er baseret på

840 vikarer, hvilket giver en statistisk usikkerhed som er forholdsvis beskeden og på niveau med hvad opinionssurevy generelt opererer med (omkring +/- 3 pct.), jf. metodeappendix.

Ét spørgsmål som denne surveybaserede dataindsamling giver viden om er fordelingen af vikarerne på de forskellige dele af erhvervslivet. De vigtigste aftagerområder er som vist i de to figurer nedenfor produktion/industri bruger flest, efterfulgt af transport, lager og logistikvirksomheder samt hotel- og restaurationsbranchen. Den ene figur viser hvor vikarens seneste job var inden for, og den anden hvilke brancher man totalt set har oplevet at arbejde inden for som vikar. Ikke overraskende giver de samstemmende resultater.

Figur 6

I hvilke(n) af de følgende erhvervmæssige områder har du arbejdet som vikar? Sæt gerne flere krydser.

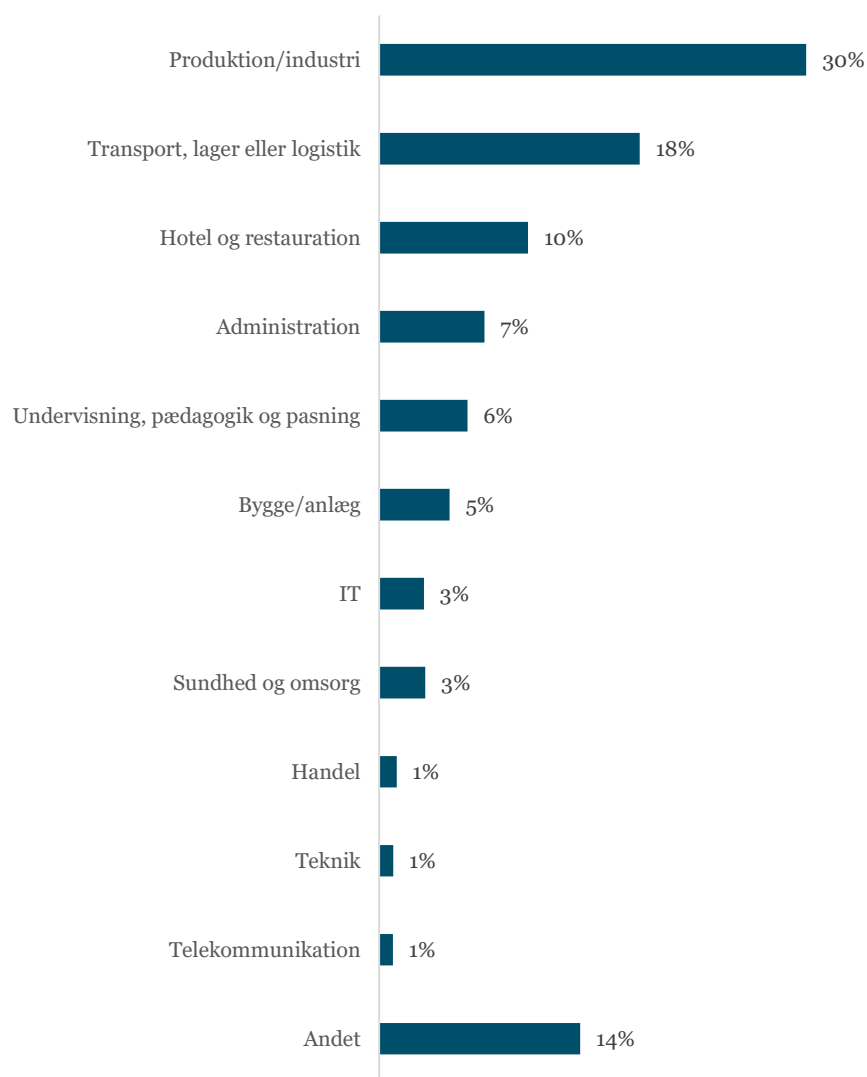
Kilde: Dansk Erhverv, maj 2016, n=840

Anm.: Det har været muligt at angive flere svar

Vikarernes erhvervssektorer fordeler sig primært på sektorer som produktion/industri og transport, lager og logistik. Tilsammen tegner disse to erhvervsområder sig for omkring halvdelen af de adspurgte vikarer.

Figur 7

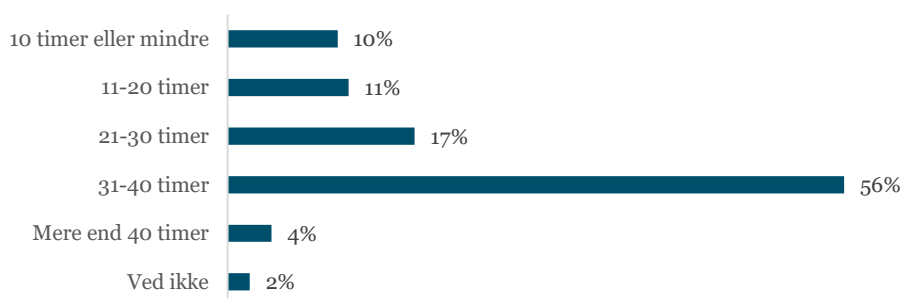
Hvilke af følgende erhvervmæssige områder er dit nuværende eller seneste vikariat indenfor?

Kilde: Dansk Erhverv, maj 2016, n=840

Mange vikarer arbejder deltid. Noget mere end hver anden arbejder dog mindst 31 timer, og 4 pct. over 40 timer om ugen.

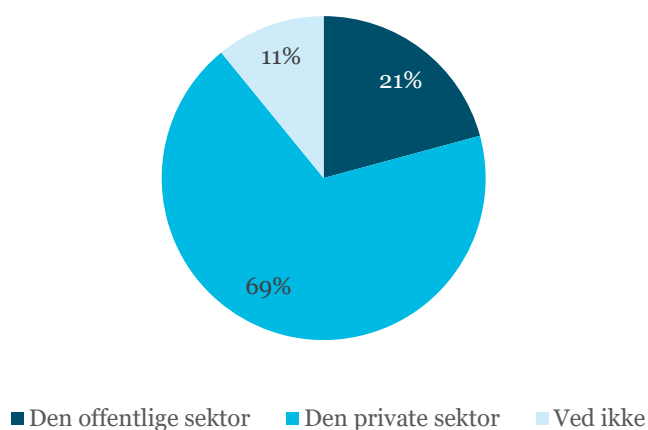
Figur 8

Hvor mange timer pr. uge arbejder du i gennemsnit i dit nuværende eller seneste vikariat?

Kilde: Dansk Erhverv, maj 2016, n=683. Kun respondenter, der arbejder i et andet vikarbureau end et sundhedsbureau

Yderligere viser undersøgelsen, at to ud af tre af de adspurgte vikarer senest var på et vikariat for en kunde i den private sektor. Det afspejler i sagens natur, at denne sektor dækker over de fleste virksomheder, der benytter sig af vikarer.

Figur 9

Inden for hvilken sektor er dit nuværende eller seneste vikariat?

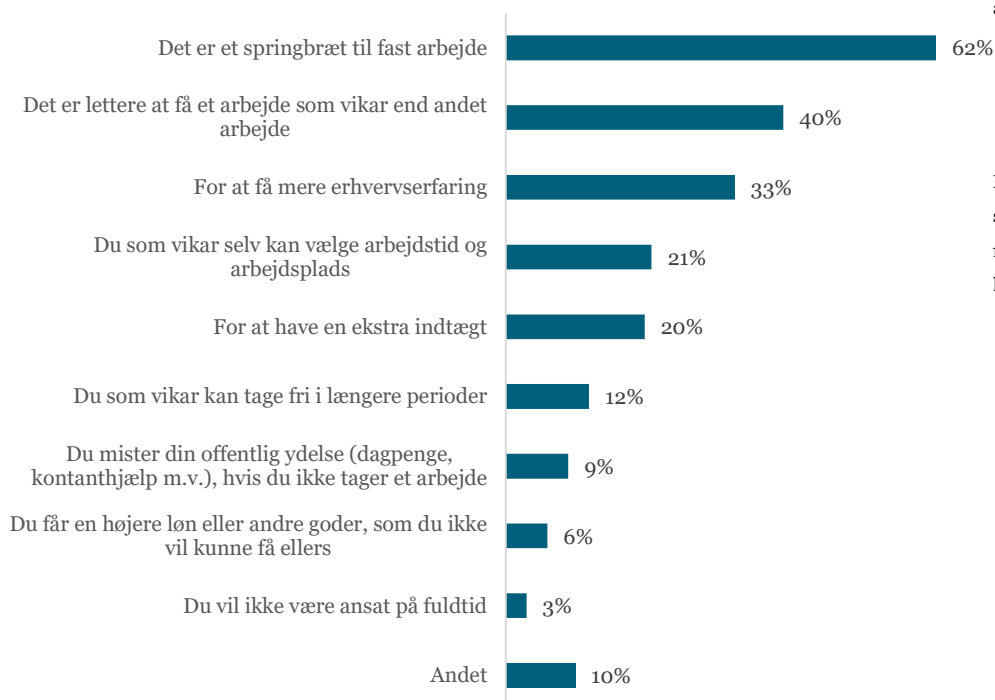
Kilde: Dansk Erhverv, maj 2016, n=840

En god indgang til jobmarkedet

Den vigtigste motivationsfaktor som får folk til at vælge vikararbejdet er, at det ses som et springbræt til et fast arbejde, og at det er lettere af få et vikar job end en fast stilling. Der er dog også en del som kan lide fleksibiliteten i vikartilværelsen og muligheden for at bruge det som supplement til fx studier eller andet arbejde.

Figur 10

Hvorfor arbejder du som vikar?

Mange ser vikararbejdet som et springbræt til fast arbejde og et lettere arbejde at få

Men der er også nogle som sætter pris på den fleksibilitet og frihed, der ligger i vikarlivet

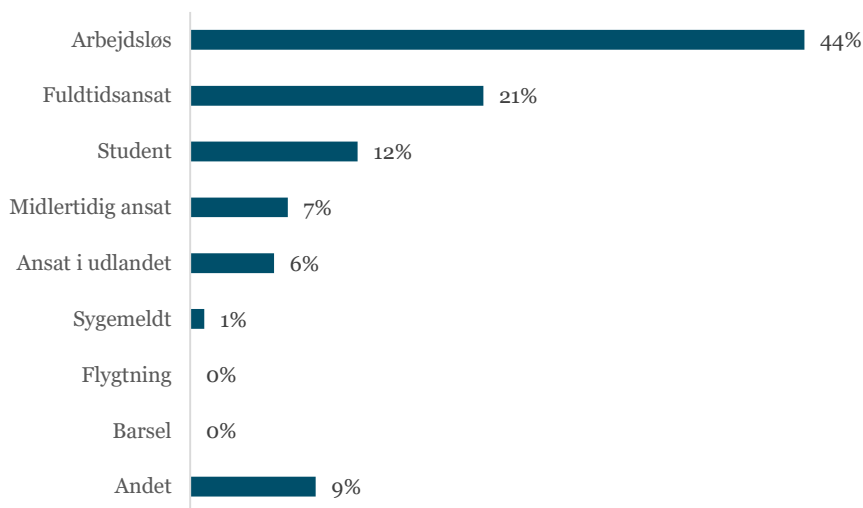
Kilde: Dansk Erhverv, maj 2016, n=840

Anm.: Det har været muligt at angive flere svar

For at få adgang til mere viden om vikarbranchen har Dansk Erhverv i den gennemførte vikarsurvey desuden set nærmere på vikarenes mere subjektive oplevelser og vurderinger af livet som vikar og valget af vikarlivet.

En konklusion er, at de fleste vikarer er kommet fra arbejdsløshed. Vikarlivet er altså for mange en god vej ind på arbejdsmarkedet, og branchen opfylder altså ikke mindst en vigtig rolle ved at sikre job til dem, som ellers kunne have sværere ved at vinde fodfæste på arbejdsmarkedet.

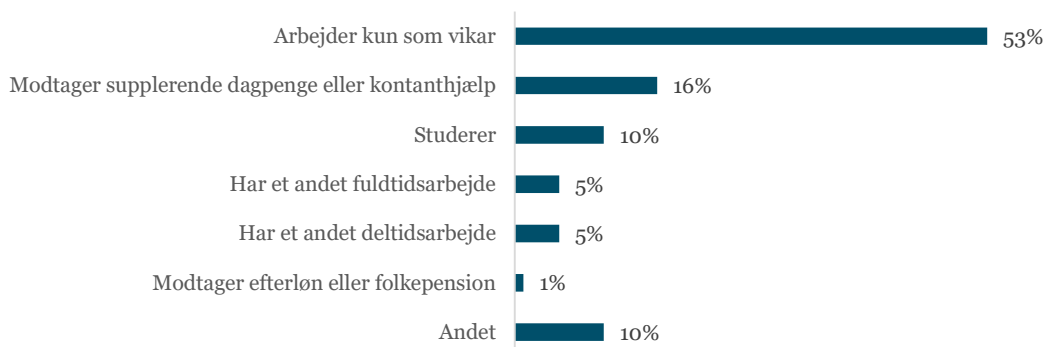
Figur 11

Inden du blev vikar, var du?

Kilde: Dansk Erhverv, maj 2016, n=840

En del vikarer studerer eller modtager sociale ydelser ved siden af vikararbejdet. Kun halvdelen laver ikke andet end at arbejde som vikar. Med andre ord er vikararbejde i mange tilfælde en måde at få et supplerende et indtægtsgrundlag eller et studiejob.

Figur 12

Hvad laver du ved siden af arbejdet som vikar?

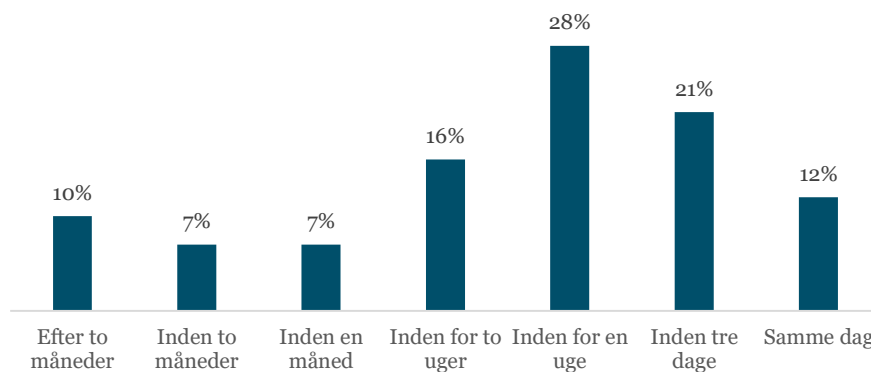
Kilde: Dansk Erhverv, maj 2016, n=840

Generelt kommer vikarerne hurtigt i arbejde, efter de bliver tilknyttet et vikarbureau. Der var dog også en del, sammenlagt omkring hver fjerde, som måtte vente længere end

et par uger.

Figur 13

Hvor hurtigt kom du i arbejde, efter du blev ansat på dit nuværende eller seneste vikarbureau?

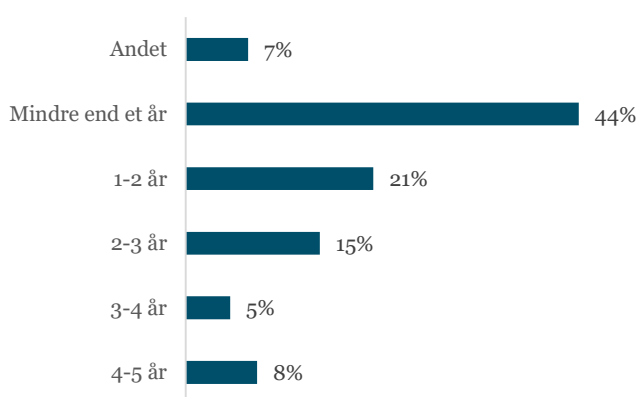
Man kommer typisk i arbejde inden for en uge, efter man er blevet tilknyttet et vikarbureau

Kilde: Dansk Erhverv, maj 2016, n=840

Mens flertallet, 44 pct. af vikarerne, har været tilknyttet deres bureau i mindre end et år er der også en del, som har en langvarig relation til vikarbureauet, som vist i figuren nedenfor.

Figur 14

I hvor lang tid har du været tilknyttet dit nuværende eller seneste vikarbureau?

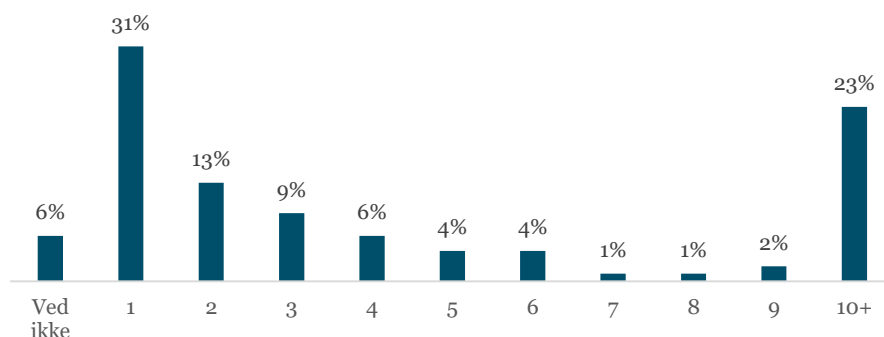
Kilde: Dansk Erhverv, maj 2016, n=840

Mange vikarer har været udsendt i et eller et mindre antal vikariater, men der er også en del som har været udsendt i en del. Det kunne tyde på, at mens mange måske ikke bliver

i vikarbranchen så længe, er der også en del som over længere tid tager forskellige vikarjobs og kommer ud i en række forskellige virksomheder i vikariater. Der er desuden forskel på hvor lang tid typiske vikarudsendelser varer, fra meget korte til temmelig lange vikarophold.

Figur 15

Hvor mange vikariater har du været udsent til igennem dit nuværende eller seneste vikarbureau? (Andre vikarbureauer)

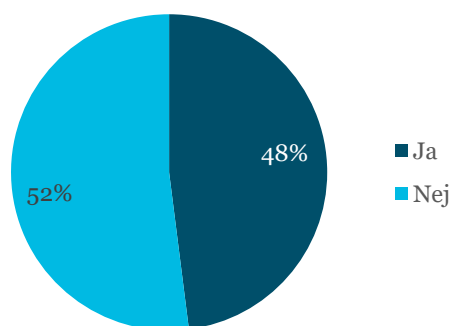
Der er betydelig forskel på hvor mange vikariater vikarerne har været udsendt i

Kilde: Dansk Erhverv, maj 2016, n=840

Knap hver anden respondent er tilknyttet mere end et vikarbureau. Det lader altså til at en del stykker den arbejdstidslængde, de ønsker, sammen ud fra flere forskellige vikarbureauer.

Figur 16

Er du tilknyttet flere end ét vikarbureau?

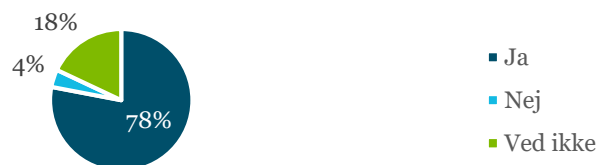
Kilde: Dansk Erhverv, maj 2016, n=840

A-kasse, overenskomst og pension

Knap otte ud af ti vikarer angiver, at de arbejder efter en overenskomst. Det kan enten være efter vikarbureauets egen overenskomst for området eller en overenskomst hos brugervirksomheden. Dertil kommer at knap hver femte siger "ved ikke", men i realiteten formentlig i stor udstrækning gør det. Dermed må vikararbejde siges, at være bredt overenskomstdækket.

Figur 17

Arbejder du efter overenskomst i dit nuværende eller seneste vikariat?

Kilde: Dansk Erhverv, maj 2016, n=840

Vikarloven fra 2013 betød, at vikarbureauerne groft sagt skulle vælge mellem at følge egne overenskomster eller ligestille deres vikarer på en række vilkår med de fastansatte på virksomhederne – herunder dele af brugervirksomhedernes overenskomster, hvis brugervirksomheden har overenskomst, der dækker arbejdet. Det er derfor overraskende, at hele 18 pct. ikke er klar over, om deres arbejde er dækket af en overenskomst. Man må dog som nævnt formode at det i realiteten er tilfældet at de overenskomstdækket, selvom de ikke ved det med sikkerhed.

Kun 4 pct. er sikre på, at de ikke arbejder efter en overenskomst. Det kan være tilfælde inden for fagområder, hvor hverken vikarbureauet eller brugervirksomheden har overenskomst. Her er der friere rammer for at aftale vilkår for vikariatet.

Vikarerne er også blevet bedt om at angive, hvorvidt de optjener pension i deres vikariat. Det gør 77 pct. mens en overraskende høj andel, 13 pct., ikke er klar over om de gør.

Figur 18

Optjener du pension i dit vikariat?

Kilde: Dansk Erhverv, maj 2016, n=840

Kun 4 pct. af vikarerne angiver, at de ikke er overenskomstdækkede

De fleste vikarer optjener pension

De fleste vikarer, omkring tre ud af fire, er medlem af en a-kasse. Det er illustreret i figuren nedenfor.

Figur 20

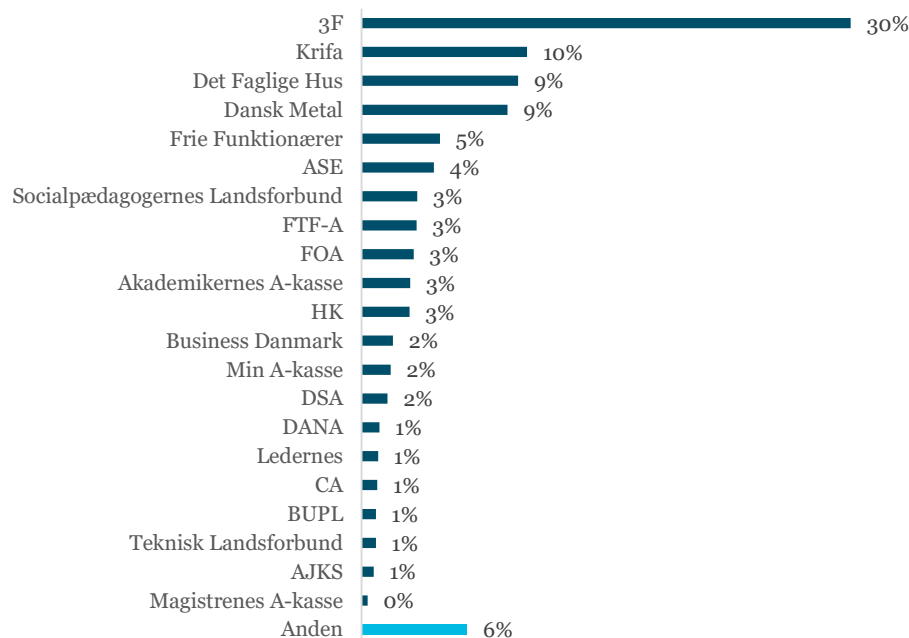
Er du medlem af en A-kasse?

Kilde: Dansk Erhverv, maj 2016, n=840

Den mest anvendte a-kasse på vikarområdet er 3F's, efterfulgt af Krifa, det faglige hus og Dansk Metal. Det er opsummeret i figuren nedenfor.

De fleste vikarer er medlem af en A-kasse

Figur 21

Hvilken A-kasse er du medlem af?

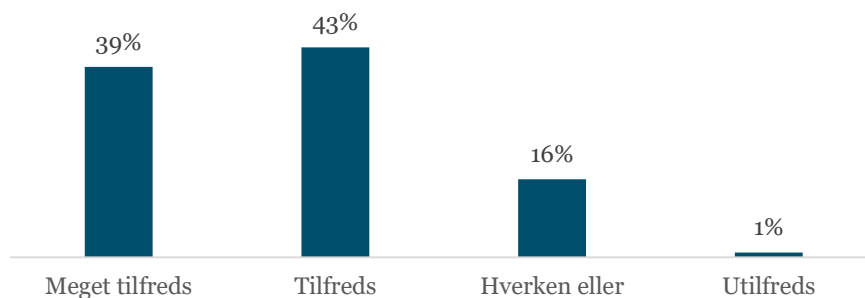
Kilde: Dansk Erhverv, maj 2016, n=690. Kun respondenter, der er medlem af en A-kasse

Tilfredshed med vikarlivet

Afslutningsvist har vikarerne i Dansk Erhvervs undersøgelse bedømt livet som vikar. Deres vurderinger er generelt positive. Sammenlagt er det godt 8 ud af 10 som er tilfredse eller meget tilfredse med at arbejde som vikar. Selvom det ovenfor blev konstateret, at mange har valgt at blive vikar som et springbræt til fast arbejde, snarere end fordi de som sådan ønsker at være i vikarbranchen, er der altså ikke som sådan noget i vejen med at være vikar.

Figur 22

Hvor tilfreds er du med at arbejde som vikar?

Høj tilfredshed med livet som vikar

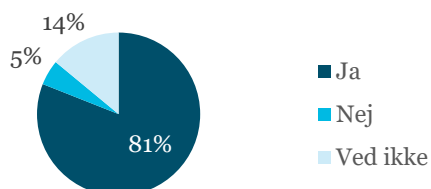
Kilde: Dansk Erhverv, maj 2016, n=840

Anm.: Ingen var meget utilfredse

Opsummerende er det 81 pct. som vil anbefale venner eller bekendte jobbet som vikar. Det er klart at man kan have forskellige ønsker til arbejdslivet og nogle gerne vil have sikkerheden ved det faste job, men det betyder ikke at man ikke oplever vikarlivet negativt. Vikarerne er glade for at være vikarer.

Figur 23

Vil du anbefale dine venner og bekendte jobbet som vikar?

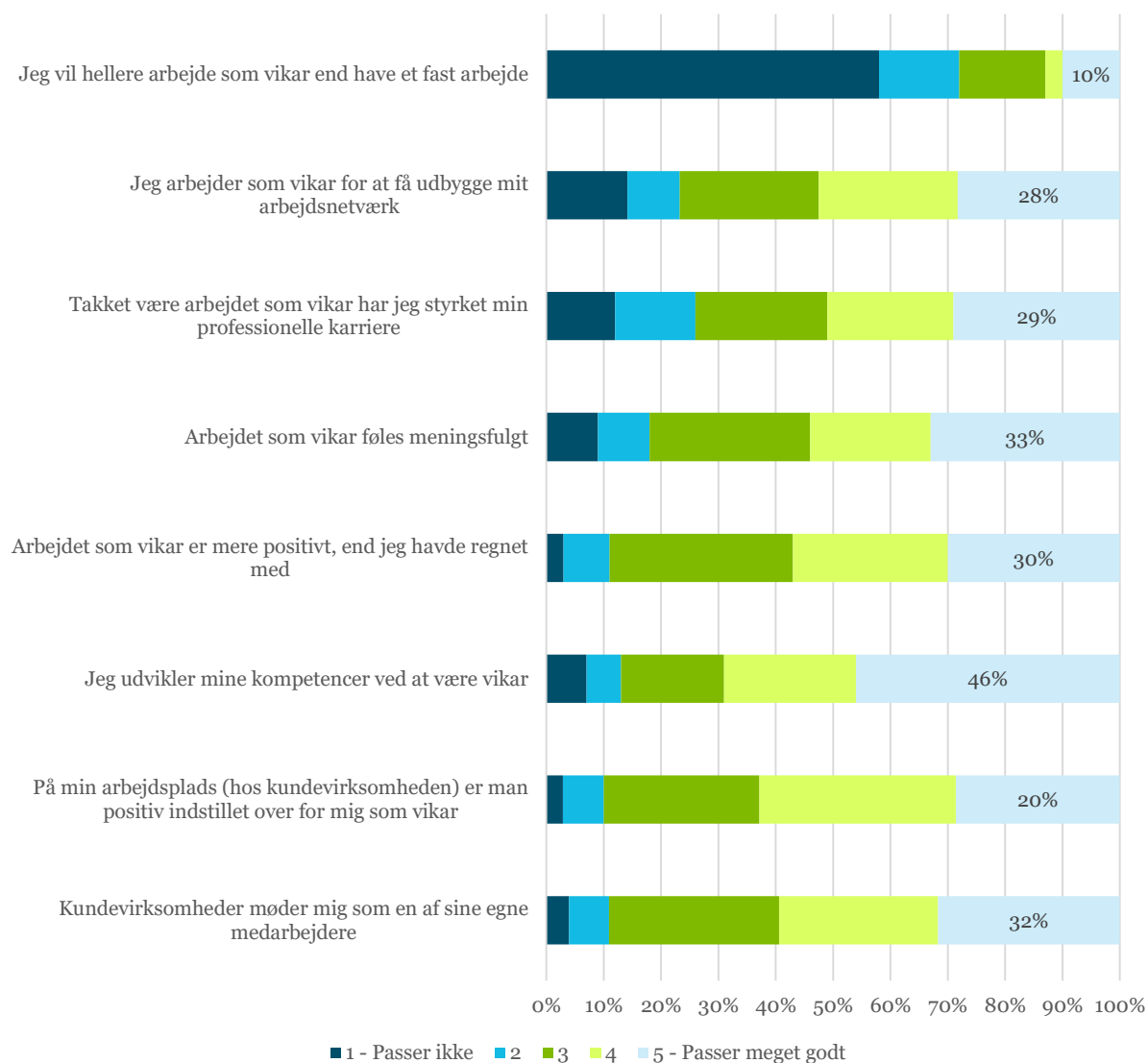
Otte ud af ti vil anbefale andre at blive vikar

Kilde: Dansk Erhverv, maj 2016, n=840

Vikarernes overordnede vurdering af vikararbejdet er blevet suppleret af en række mere specifikke udsagn, som de har vurderet i forhold til om de passer godt eller ikke passer ud fra deres oplevelser.

Den nedenstående figur opridser en række forhold. Konkret har vikarerne bedømt disse udsagn på en skala fra 1 (passer ikke) til 5 (passer meget godt). Som det ses kan det blandt andet konstateres, at mange vikarer oplever, at de udbygger deres kompetencer ved at arbejde som vikar.

Figur 24

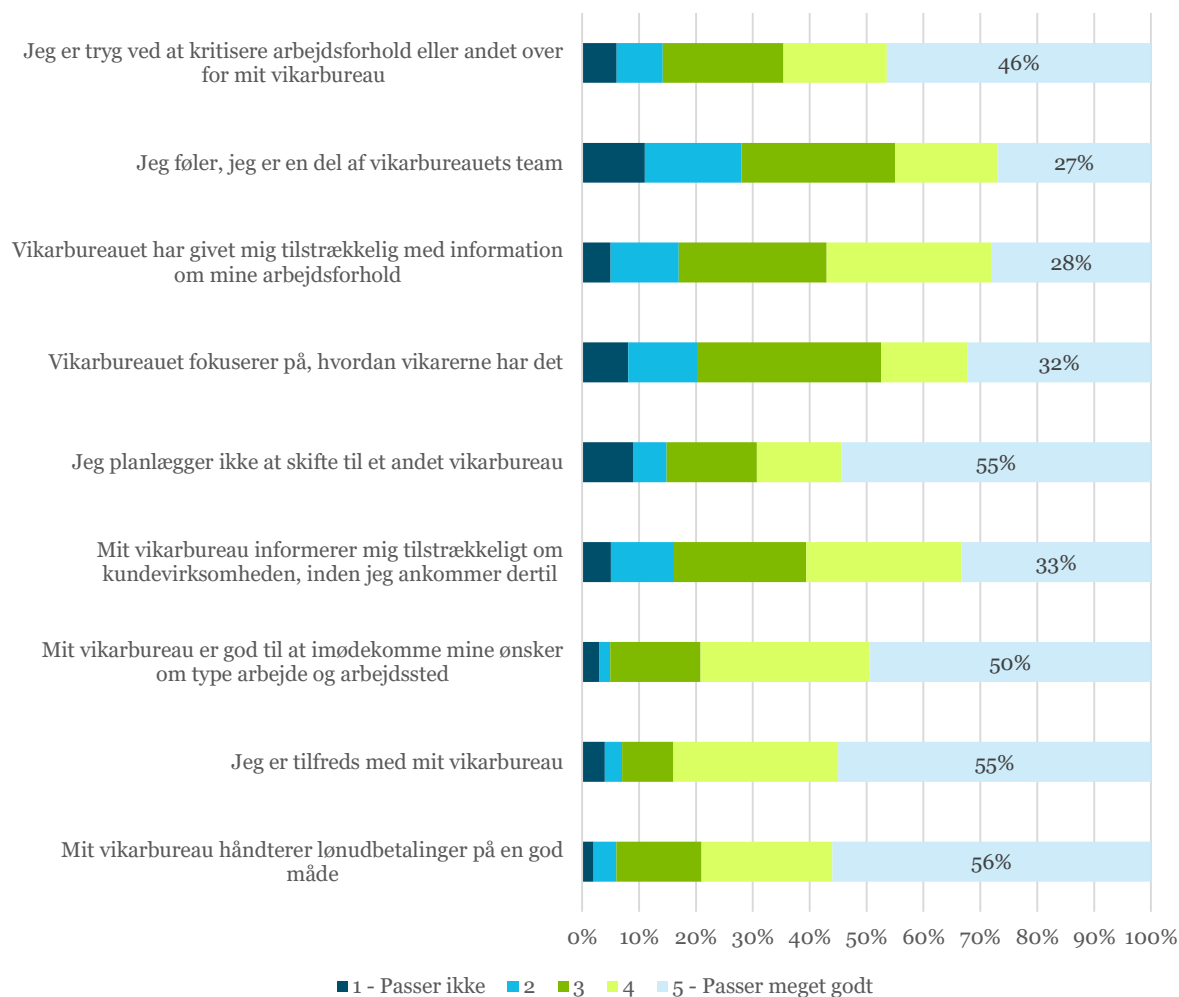
Hvordan vurderer du følgende påstande

Kilde: Dansk Erhverv, maj 2016, n=840

Tilsvarende opridser den nedenstående figur vikarernes bedømmelse af en række forhold, og det kan blandt andet konstateres at langt det største flertal oplever tilfredshed med deres vikarbureau.

Figur 25

Hvor godt eller hvor dårligt passer følgende påstande for dit nuværende eller seneste vikarophold?

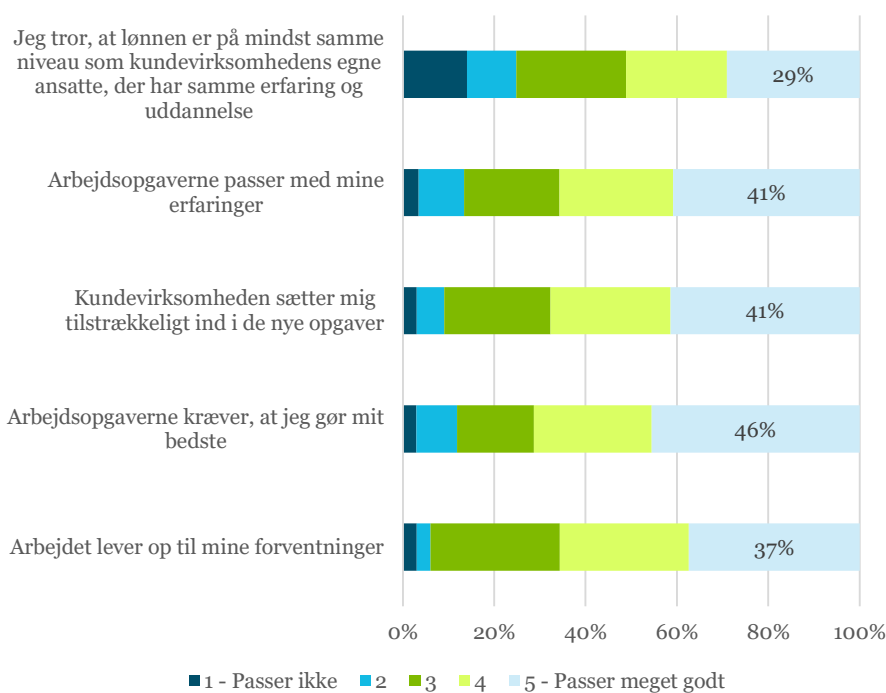
Kilde: Dansk Erhverv, maj 2016, n=840

Endelig er vikarerne blevet bedt om at forholde sig til en række hel specifikke forhold det seneste vikariat, de har været i. Blandt andet kan det konstateres, at mange oplever at

deres job er udfordrende og de skal gøre deres bedste for at løse jobbet, mens to ud af tre svarer enten 4 eller 5 (hvor 5 er "passer meget godt" til, at arbejdet lever op til deres forventninger.

Figur 25

Hvor godt eller dårligt passer følgende påstande på dit nuværende eller seneste vikariat

Kilde: Dansk Erhverv, maj 2016, n=840

Samlet set viser vikaranalysen, at langt de fleste vikarer er glade for vikarbejdet både overordnet set og bedømt i forhold til en række specifikke forhold. At mange gerne vil noget andet i længden, fx have et fast arbejde og ser vikarbejde som et springbræt videre i karrieren, afspejler altså ikke noget negativt ved vikarlivet som sådan. Der er også nogle vikarer, der foretrækker den fleksibilitet som vikarbejdet giver, både i forhold til fritid og arbejdstid og at kunne supplere andet arbejde eller studier med en ekstra indtægt.

Metode og data

Dansk Erhverv har forestået og gennemført analysen, som er baseret dels på data indsamlet fra vikar-virksomheder, der er medlemmer af Dansk Erhverv, og dels beregninger på Danmarks Statistiks Forskerservice, som Dansk Erhverv er forskergodkendt til at anvende efter nærmere projektkendelse mv.

Der er således beregnet og vist den faktiske fordeling af alle personer, som i 2014 var beskæftigede i vikarbranchen (givet ved branchekoderne 782000 og 783000), ud fra de viste baggrundsvariable, herunder køn og etnisk herkomst.

Desuden er der gennemført en survey, som giver mulighed for at afdække de forhold som Danmarks Statistik ikke indsamler data omkring. Desuden muliggør surveyen en analyse af vikarernes mere subjektive oplevelser, holdninger og syn på det at være vikar. Denne er gennemført af Dansk Erhverv som et spørgeskema, der har taget udgangspunkt i alle medlemsvirksomheder af Vikarbranchen. Konkret har hvert vikarmedlem indvilget i at udsende et anonymiseret link til samtlige vikarer, de har ansat. Vikarbureauet har ikke kunnet se de enkelte vikarers besvarelser. I alt har 840 vikarer deltaget i undersøgelsen. Data er eftervægtet for at sikre en korrekt fordeling i forhold til køn, alder, uddannelse og herkomst holdt op imod den samlede populations fordeling, der er kendt fra Forskerservice. Derved fjernes ujævnheder i Dansk Erhvervs surveyundersøgelse, som kunne have givet skæve resultater, fx at ældre vikarer og kvinder var overrepræsenterede i den indsamlede data. Dette er en normal procedure for alle typer surveybaseret dataindsamling.

▼ OM DETTE NOTAT

"Vikaranalysen 2017" er Dansk Erhvervs analysenotat nummer 9 i 2016. Redaktionen er afsluttet den 28. januar.

▼ OM DANSK ERHVERVS ANALYSENOTATER

Dansk Erhverv udarbejder løbende analyser, som samles i analysenotater. Ambitionen er at udgøre et kvalificeret og anvendeligt beslutningsgrundlag i forhold til væsentlige, aktuelle udfordringer på alle områder, som har betydning for dansk erhvervsliv og den samfundsøkonomiske udvikling. Det er tilladt at citere fra Dansk Erhvervs analysenotater med tydelig henvisning til Dansk Erhverv.

▼ KVALITETSSIKRING

Troværdigheden af tal og analyser fra Dansk Erhverv er afgørende. Dansk Erhverv gennemfører egne spørgeskemaundersøgelser i overensstemmelse med de internationalt anerkendte guidelines i ICC/ESOMAR, og alle analyser og beregninger gennemgår en kvalitetssikring.

▼ KONTAKT

Henvendelser angående analysen kan ske til chefkonsulent Jakob Tietge på jti@danskerhverv.dk eller tlf. 3374 6684.

▼ NOTER

ⁱ World Employment Confederation, 2015 Economic Report